

ZAGADNIENIE PRAWNE

W sprawie oskarżonych R. B., J. S. i J. L. na skutek apelacji prokuratora i obrońców oskarżonych od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 3 grudnia 2012 r.

Czy użyte w treści art. 299 § 1 k.k. sformułowanie „środki płatnicze, instrumenty finansowe, papiery wartościowe, wartości dewizowe, prawa majątkowe lub inne mienie ruchome lub nieruchomości, pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego”, oznacza, że przedmioty i prawa, które zostały uzyskane za pomocą czynu zabronionego, a więc pochodzą bezpośrednio z tego czynu, nie mogą być przedmiotem wykonawczym przestępstwa „prania brudnych pieniędzy”, a w konsekwencji również, w zasadniczej większości przypadków, sprawca przestępstwa źródłowego nie może dopuścić się występkę z art. 299 § 1 k.k.?

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 3 grudnia 2012 roku w sprawie o sygn. akt [...] uznał oskarżonego R. B. winnym popełnienia czynu polegającego na tym, że w okresie od 2 lutego 2004r. do końca grudnia 2005r. w B., R. i innych miastach woj. [...], czyniąc sobie stałe źródło dochodu, działając ze z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu, wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami, organizował proceder związany z nie odprowadzaniem podatku VAT znacznej wartości w związku z obrotem złomem, w ten sposób, że polecał innym osobom zakładanie firm - F.H-U. B., B., F.H. P. oraz wykorzystując firmę F.H-U N., oraz wystawianie przez nie faktur dotyczących rzekomej sprzedaży przez nie złomu centralom handlowym zajmujących się handlem złomem, której to sprzedaży firmy te w rzeczywistości nie prowadziły, gdyż do hut złom dostarczały inne podmioty, którym przekazywano numer kontaktu na wjazd, a od których skupowano potem

jedynie kwity wagowe, oraz organizował skupowanie powyższych kwitów od tych podmiotów, na podstawie których wystawiano w/w faktury na transakcje, które w rzeczywistości nie miały miejsca, a następnie w celu uchylenia się od opodatkowania nie ujawniały przedmiotu i podstawy opodatkowania właściwym Urzędem Skarbowym i nie odprowadzały należnego podatku VAT w kwocie 1 643 907,06 zł na szkodę Skarbu Państwa to jest przestępstwa wyczerpującego ustawowe znamiona z art. 54 § 1 k.k.s. i 62 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 k.k.s. w zw. art. 7 § 1 k.k.s. i 6 § 2 k.k.s. i za to na podstawie art. 54 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. skazał go na karę 3 lat pozbawienia wolności.

R. B. Sąd Okręgowy uznał również winnym popełnienia czynu polegającego, na tym że w okresie od 2 lutego 2004r. do końca grudnia 2005r. w B., R. i innych miastach woj. [...], działając wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami ze z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu, w celu ukrycia przestępczego pochodzenia środków pieniężnych przyjmował je m. in. od M. T., J. L. i J. S. oraz innych osób, przechowywał je i rozporządzał nimi, a które to środki pochodziły z czynu zabronionego w postaci nie odprowadzania podatku VAT w związku z transakcjami obrotu złomem w kwocie 1 643 907,06zł, to jest przestępstwa wyczerpującego ustawowe znamiona przestępstwa z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art.12 k.k. i za to na podstawie art. 299 § 1 i 5 k.k. skazał go na karę 3 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 39 § 1 i 2 k.k.s. sąd połączył wymierzone R. B. kary pozbawienia wolności i wymierzył mu jedną karę łączną 4 lat pozbawienia wolności, na poczet której zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 27.04.2007r. do dnia 21.10.2008r.

Sąd Okręgowy w K. uznał również oskarżoną J. S. winną popełnienia czynu polegającego na tym, że w okresie od 9 sierpnia do 2 września 2004r. oraz w okresie od października do końca grudnia 2005r. w B., R. i innych miastach woj. [...], czyniąc sobie stałe źródło dochodu, ze z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu, wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, brała udział w procederze związanym z nie odprowadzaniem podatku VAT znacznej wartości w ten sposób, że skupowała od innych osób kwity wagowe oraz przekazywała te kwity innym osobom z poleceniem wystawiania faktur przez firmy B., B., P., N., dotyczących rzekomej sprzedaży złomu centrom handlowym zajmujących się handlem złomem, której to sprzedaży firmy faktycznie nie prowadziły, gdyż do hut złom dostarczały inne

podmioty, którym przekazywano numer kontaktu na wjazd, a od których kupowano potem jedynie kwity wagowe określające wagę wwieszonego złomu, oraz współorganizowała skupowanie powyższych kwitów od tych podmiotów, na podstawie których wystawiano faktury na transakcje, które w rzeczywistości nie miały miejsca, a następnie w celu uchylenia się od opodatkowania nie ujawniały przedmiotu i podstawy opodatkowania właściwym Urzędem Skarbowym i nie odprowadzały należnego podatku VAT w kwocie 100165,96 zł na szkodę Skarbu Państwa to jest przestępstwa wyczerpującego ustawowe znamiona z art. 54 § 1 k.k.s. i 62 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 k.k.s. w zw. art. 7 § 1 k.k.s. i 6 § 2 k.k.s. i za to na podstawie art. 54 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. skazał ją na karę 1 roku i 6 miesięcy lat pozbawienia wolności.

Ponadto Sąd uznał oskarżoną J. S. winną tego, że w okresie od 9 sierpnia do 2 września 2004r. oraz w okresie od października do końca grudnia 2005r. w B., R. i innych miastach woj. [...], działając wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami ze z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu, w celu ukrycia przestępczego pochodzenia środków pieniężnych przyjmowała je m. in. od M. T., J. L. i innych osób, przechowywała je i przekazywała je R. B., który dalej nimi rozporządzał, a które to środki pochodziły z czynu zabronionego w postaci nie odprowadzania podatku VAT w związku z transakcjami obrotu złomem w kwocie 100165,96 zł, to jest przestępstwa wyczerpującego ustawowe znamiona przestępstwa z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 299 § 1 i 5 k.k. skazał ją na karę 1 roku i 6 miesięcy lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 39 § 1 i 2 k.k.s. połączono wymierzone J. S. kary pozbawienia wolności i orzeczono jedną karę łączną w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności, z zaliczeniem na jej poczet okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w dniu 11.02.2008r.

Zaskarżonym wyrokiem Sad Okręgowy uznał również J. L. winnym tego, że w okresie od 2 lutego 2004r. do grudnia 2005r. w B., R. i innych miastach woj. [...], czyniąc sobie stałe źródło dochodu, działając ze z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami, współorganizował i brał udział w procederze związanym z nie odprowadzaniem podatku VAT znacznej wartości w związku z obrotem złomem, w ten sposób, że skupował od innych osób kwity wagowe, przekazywał je innym osobom w celu sporządzenia na ich podstawie faktur, które też w niektórych przypadkach sam

sporządzał, oraz przekazywał innym osobom pieniądze uzyskane z wystawionych faktur, które były uzyskane na skutek rzekomej sprzedaży przez w/w firmy centralom handlowym zajmujących się handlem złomem, której to sprzedaży w/w firmy faktycznie nie prowadziły, gdyż do hut złom dostarczały inne podmioty, którym przekazywano numer kontaktu na wjazd, a od których kupowano potem jedynie kwity wagowe określające wagę wwiezionego złomu, oraz współorganizował skupowanie powyższych kwitów od tych podmiotów, na podstawie których wystawiano faktury na transakcje, które w rzeczywistości nie miały miejsca, a następnie w celu uchylenia się od opodatkowania nie ujawniały przedmiotu i podstawy opodatkowania właściwym Urzędem Skarbowym i nie odprowadzały należnego podatku VAT w kwocie 1 643 907,06 zł na szkodę Skarbu Państwa to jest przestępstwa wyczerpującego ustawowe znamiona z art. 54 § 1 k.k.s. i 62 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 k.k.s. w zw. art. 7 § 1 k.k.s. i 6 § 2 k.k.s. i za to na podstawie art. 54 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. skazał go na karę 1 roku i 6 miesięcy lat pozbawienia wolności.

Sąd uznał również oskarżonego J. L. winnym tego, że w okresie od 2 lutego 2004r. do grudnia 2005r. w B., R. i innych miastach woj. [...], działając wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami ze z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu, w celu ukrycia przestępczego pochodzenia środków pieniężnych przyjmował je m. in. od M. T. oraz innych osób, i przekazywał je R. B., który dalej nimi rozporządzał, a które to środki pochodziły z czynu zabronionego w postaci nie odprowadzania podatku VAT w związku z transakcjami obrotu złomem w kwocie 1 643 907,06zł, to jest przestępstwa wyczerpującego ustawowe znamiona przestępstwa z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 299 § 1 i 5 k.k. skazał go na karę 1 roku i 6 miesięcy lat pozbawienia wolności

Na podstawie art. 39 § 1 i 2 k.k.s. sąd połączył wymierzone oskarżonemu J. L. kary pozbawienia wolności orzekając jedną karę łączną w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności i zaliczając na jej poczet okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 26.04.2007r. do dnia 21.02.2008r.

Na podstawie art. 299 § 7 k.k. Sąd Okręgowy orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa równowartość przedmiotu przestępstw z art. 299 § 1 i 5 k.k. od R. B. i J. L. solidarnie - w tym do kwoty 100165,96 zł solidarnie także z J. S. - kwoty 1 643 907,06 zł.

Wyrok ten został zaskarżony apelacjami prokuratora oraz obrońców oskarżonych R. B., J. S. oraz J. L. Obok zarzutów błędu w ustaleniach faktycznych odnoszących się do czynów polegających na nieodprowadzaniu podatku VAT obrońca oskarżonych R. B. i J. S. podniósł zarzut obrazy prawa materialnego, a to art. 299 § 1 i 5 k.k. przez przyjęcie, że zachowanie oskarżonych wyczerpuje znamiona przestępstwa opisanego w tym przepisie.

Podobnie obrońca oskarżonego J. L. podniósł zarzut naruszenia prawa materialnego, a to art. 299 § 1 k.k. poprzez przyjęcie, iż wypłacanie z kont bankowych środków finansowych, pochodzących bezpośrednio z czynu zabronionego stanowi działanie wyczerpujące znamiona przestępstwa z art. 299 § 1 k.k.

Zdaniem Sądu Odwoławczego przy rozpoznaniu apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 3 grudnia 2012r. pojawiło się zagadnienie prawne wymagające zasadniczej wykładni ustawy. W apelacjach obrońców oskarżonych pojawiły się bowiem także zarzuty obrazy prawa materialnego, a to art. 299 § 1 k.k., która miała polegać na przyjęciu, iż wypłacanie z kont bankowych środków finansowych pochodzących bezpośrednio z czynu zabronionego stanowi działanie wyczerpujące znamiona przestępstwa z art. 299 § 1 k.k.

Analiza orzeczeń zarówno Sądu Najwyższego, jak i sądów apelacyjnych oraz literatury omawiającej tę problematykę prowadzi do wniosku, że wykładania art. 299 § 1 k.k. nastrocza poważnych problemów. Zwraca na to uwagę m.in. przedstawiciel doktryny J. Duży, który w artykule „Korzyść w przestępstwie prania brudnych pieniędzy” stwierdza, że przepis art. 299 § 1 k.k. jawi się jako bardziej skomplikowana, o złożonym charakterze czynności wykonawczych i złożonym przedmiocie ochrony, a zarazem bardziej rozciągliwych znamionach specyficzna forma paserstwa, co powoduje, że dla praktyki prawniczej jest wciąż przepisem nieczytelnym, niezrozumiałym. (J. Duży „Korzyść w przestępstwie prania brudnych pieniędzy”, Prok. i Pr. 2010/12/33-47).

W przypadku odwołania się do wykładni językowej, z brzmienia przepisu art. 299 § 1 k.k. wynika, iż przedmiotem wykonawczym przestępstwa „prania brudnych pieniędzy” są środki płatnicze, instrumenty finansowe, papiery wartościowe, wartości dewizowe, prawa majątkowe lub inne mienie ruchome lub nieruchomości, pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu

zabronionego. Tak więc pomiędzy czynem zabronionym, a przedmiotami i prawami podlegającymi tzw. „wypraniu” pojawia się ogniwo pośrednie w postaci korzyści. Wskazywałoby to na niemożność uznania za przedmiot wykonawczy przestępstwa z art. 299 § 1 k.k. tych środków, które zostały wprost uzyskane za pomocą czynu zabronionego, np. środków pieniężnych pochodzących z wyłudzenia podatków, czy uzyskanych na skutek nielegalnego wytwarzania i sprzedaży paliw.

Oczywiście odwołując się do wykładni celowościowej można podnieść, że istotą pozostaje w przypadku przestępstwa z art. 299 § 1 k.k. ochrona rynków kapitałowych przed dopływem „nielegalnych” środków. Przepis ten umieszczony przecież został w rozdziale o przestępstwach gospodarczych. Rodzi się jednak w tej sytuacji pytanie, dlaczego ustawodawca sformułował ten przepis właśnie w taki sposób, wyraźnie wskazując, iż przedmiotem wykonawczym nie są środki płatnicze, instrumenty finansowe, papiery wartościowe, wartości dewizowe, prawa majątkowe lub inne mienie ruchome lub nieruchomości pochodzące z czynu zabronionego, a tylko przedmioty i prawa pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem tego czynu. Wydaje się, iż wyraźnie zostało w tym przypadku rozgraniczone uzyskanie określonych dóbr bezpośrednio z czynu zabronionego, od tych, które mają być przedmiotem „prania brudnych pieniędzy”.

Ten tok rozumowania prowadzi do wniosku, że na przestępstwo „prania brudnych pieniędzy” składają się cztery elementy:

1. czyn zabroniony,
2. korzyści związane z jego popełnieniem,
3. środki płatnicze, papiery wartościowe itd. (tzw. brudne pieniądze) pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego,
4. czynności sprawcze (tzw. pranie) podejmowane w stosunku do tzw. brudnych pieniędzy.

(tak m.in. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 31 maja 2010r., II AKa 103/10, LEX nr 621566).

Takie stanowisko, że "brudne pieniądze" muszą pochodzić "z korzyści" uzyskanych z czynu zabronionego, a zatem przesłanki pochodzenia "z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego" nie spełniają te przedmioty i prawa, które zostały uzyskane za pomocą czynu zabronionego, a więc pochodzą bezpośrednio z czynu zabronionego, zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 1 września 2010r., V K 43/10, OSNwSK 2010,poz. 1661, ale też sądy apelacyjne m.in.

SA we Wrocławiu w wyroku z dnia 31 maja 2010r., II AKa 103/10, LEX nr 621566, SA w Katowicach w wyroku z dnia 21 kwietnia 2011r., II AKa 20/11, LEX 846478, SA we Wrocławiu w wyroku z dnia 21 lutego 2012r., II AKa 338/11, LEX nr 1171343, SA w Łodzi w wyroku z dnia 13 grudnia 2012r., II AKa 198/12, LEX 1237093 i. in.

Podobnie część przedstawicieli doktryny opowiada się za taką interpretacją art. 299 § 1 k.k. (m.in. J. Skorupka „Pojęcie "brudnych pieniędzy" w prawie karnym” Prok. i Pr. 2006/11/34-48, A. Posytek „Sposoby ujawniania przestępstw prania brudnych pieniędzy”, WPP.2011/4/101).

Z drugiej strony mamy do czynienia z grupą orzeczeń wskazujących, iż warunkiem odpowiedzialności z art. 299 § 1 k.k. jest, by przewidziane w nim wartości (walory) pochodziły z "korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego", a przez te korzyści należy rozumieć, zarówno pochodzące pośrednio, ale też bezpośrednio z czynu zabronionego. (tak m.in. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 kwietnia 2010r., II K.K. 226/09, LEX nr 590212, SA w Krakowie w wyroku z dnia 28 października 2009r., II AKa 184/09, KZS 2009/12/61, SA w Katowicach w wyroku z dnia 15 lipca 2009r., II AKa 417/09, KZS 2009/9/70 i in.)

Stanowisko, iż wskazane w art. 299 § 1 k.k. składniki majątkowe mają pochodzić z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego, przy czym pod tym pojęciem należy rozumieć korzyści pochodzące zarówno pośrednio, jak i bezpośrednio z przestępstwa zajmują również w Komentarzach do art. 299 k.k. A. Marek oraz W. Wróbel.

Kwestia interpretacji czy "brudne pieniądze" muszą pochodzić "z korzyści" uzyskanych z czynu zabronionego, czy też mogą bezpośrednio pochodzić z tego czynu ma istotne znaczenie również w aspekcie kolejnego problemu, to jest rozstrzygnięcia, kto może być sprawcą przestępstwa z art. 299 § 1 k.k. Oczywiście może zaistnieć sytuacja, gdy sprawca czynu zabronionego uzyskane z tego czynu korzyści zamieni na środki płatnicze, instrumenty finansowe, papiery wartościowe, itp., które to przedmioty staną się następnie przedmiotami wykonawczymi przestępstwa „prania brudnych pieniędzy”, jednak w przeważającej części przypadków sprawca przestępstwa pierwotnego jednocześnie oskarżony zostaje również o „pranie brudnych pieniędzy” pochodzących bezpośrednio z tego czynu. Najczęstsze bowiem sytuacje, to analogiczna, jak w niniejszej sprawie tzn.

oskarżenie osób dokonujących przestępstw karno-skarbowych jednocześnie o dokonanie występku z art. 299 § 1 k.k. w stosunku do pieniędzy uzyskanych właśnie z tych czynów zabronionych.

Z takim powiązaniem problematyki pochodzenia „brudnych pieniędzy” z „korzyści” uzyskanych z czynu zabronionego z ewentualnym sprawcą tych przestępstw mamy również do czynienia w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 1 września 2010r. (V K 43/10, OSNwSK 2010,poz. 1661). W uzasadnieniu orzeczenia czytamy:

„Brzmienie przepisu art. 299 § 1 k.k. zdaje się wskazywać, że "brudne pieniądze" muszą pochodzić "z korzyści" uzyskanych z czynu zabronionego. To zatem sprawia, że przesłanki pochodzenia "z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego" nie spełniają te przedmioty i prawa, które zostały uzyskane za pomocą czynu zabronionego, a więc pochodzą bezpośrednio z czynu zabronionego. Przyjęcie odmiennej interpretacji tego znamienia sprawiałoby, że sprawcą przestępstwa "prania brudnych pieniędzy" byłby każdy, kto w wyniku popełnienia jakiegokolwiek czynu zabronionego odniósł korzyść majątkową, a następnie nią rozporządził.”

Zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie prezentowane są poglądy, iż sprawcą przestępstwa „prania brudnych pieniędzy” może być również sprawca przestępstwa, z którego te pieniądze pochodzą (m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2010r., II K.K. 226/09, LEX nr 590212, wyrok SA w Krakowie z dnia 28 października 2009r., II AKa 184/09, KZS 2009/12/61). Za takim rozwiązaniem przemawia zarówno umiejscowienie przepisu art. 299 k.k. w rozdziale XXXV, jak też wykładnia celowościowa. Penalizacja „prania brudnych pieniędzy” ma przeciwdziałać zjawisku wprowadzania do legalnego obrotu finansowego wartości majątkowych osiągniętych z innych czynów zabronionych. Co więcej sprawcy osiągający często bardzo poważne korzyści z dokonywanych przestępstw nie podlegaliby odpowiedzialności, w sytuacji gdy osobiście dokonywaliby „legalizacji” tychże korzyści.

Jednak nie można również tracić z pola widzenia, że nawet ratyfikowana przez Polskę Konwencja o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstw (Dz. U. nr 46 z 2003r., poz. 394) w art. 6 ust. 2 b przewiduje, iż można postanowić, że przestępstwa „prania brudnych pieniędzy” nie mają zastosowania do sprawców przestępstwa źródłowego.

Już po ratyfikacji tejże konwencji tak w doktrynie prawa karnego, jak i licznych judykatach nadal jest prezentowane stanowisko, iż sprawcą przestępstwa z art. 299 § 1 nie może być ten, kto sam dopuścił się przestępstwa, z którego pochodzą korzyści majątkowe. Pogląd taki wprost wyartykułował w Komentarzu do art. 299 k.k. z 2006r. W. Wróbel. Podobnie również wypowiadał się Sąd Najwyższy i sądy apelacyjne w przywoływanych już powyżej orzeczeniach, a mianowicie: Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 1 września 2010r., V K 43/10, OSNwSK 2010,poz. 1661), SA we Wrocławiu w wyroku z dnia 31 maja 2010r., II AKa 103/10, LEX nr 621566, SA w Katowicach w wyroku z dnia 21 kwietnia 2011r., II AKa 20/11, LEX nr 846478, SA we Wrocławiu w wyroku z dnia 21 lutego 2012r., II AKa 338/11, LEX nr 1171343.

W uzasadnieniach wyżej wskazywanych orzeczeń powoływano się zarówno na fakt, iż sprawcą przestępstwa "prania brudnych pieniędzy" byłby każdy, kto w wyniku popełnienia jakiegokolwiek czynu zabronionego odniósłby korzyść majątkową, a następnie nią rozporządził, ale też zwracano uwagę na problemy związane z rozróżnieniem przestępstwa "prania brudnych pieniędzy" od przestępstwa paserstwa, bowiem przedmiot czynności wykonawczych przestępstwa paserstwa jest przedmiot uzyskany za pomocą czynu zabronionego. Trudno również twierdzić, iż „pranie brudnych pieniędzy” będzie odnosiło się do środków finansowych, a paserstwo do innego rodzaju rzeczy. Art. 299 § 1 k.k. mówi bowiem nie tylko o środkach płatniczych, instrumentach finansowych, papierach wartościowych czy wartościach dewizowych, ale również o innym mieniu ruchomym oraz o nieruchomościach. Jest to więc niezwykle szerokie spektrum, w zasadzie pokrywające się z tym, co może stanowić przedmiot przestępstwa paserstwa.

Uwzględniając powyższe wywody zdaniem Sądu Apelacyjnego istnieje potrzeba zasadniczej wykładni ustawy, dlatego też odroczone rozprawę i przekazano do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne sformułowane na wstępie.